

تداخل زیستگاه و جابجایی گستره پرندگان جوجه‌آور در آرایه‌های خواهری تحت تاثیر فعالیت‌های انسانی و تغییرات اقلیمی

شهرزاد رحمتی^۱، سید محمود قاسمپوری^۲، مهدی غلامعلی فرد^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و علوم دریایی، دانشگاه تربیت مدرس، واحد نور

۲- استادیار گروه محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و علوم دریایی، دانشگاه تربیت مدرس، واحد نور

۳- استادیار گروه محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و علوم دریایی، دانشگاه تربیت مدرس، واحد نور

خلاصه

امروزه استفاده از مدل‌های توزیع گونه کمک شایانی به شناخت جمعیت‌های ناشناخته و به ویژه گونه‌های نادر، از جمله پرندگان کرده است. آرایه‌های خواهری گونه‌هایی با بیشترین شباهت ریختی و ژنتیکی هستند. این گونه‌ها طی سالیان دراز تحت شرایط زیستگاهی و دخالت‌های انسانی دچار جدایی نیچ اکولوژیکی شده‌اند. همچنین بیشترین موالید دورگه زایی در طبیعت مربوط به این گونه‌هاست. استفاده از مدل‌های توزیع گونه در این تحقیق به منظور مشخص شدن عوامل زیستگاهی موثر بر گستره اکولوژیکی دو گونه زرده پره سرسرخ و زرده پره سرسیاه انجام شد. خروجی مدل‌سازی با استفاده از متغیرهای زیست اقلیمی غیرهمبسته، ارتفاع، شیب و شاخص پوشش گیاهی به دست آمد. فعالیت‌های انسانی نظیر توسعه کشاورزی و همچنین تغییرات اقلیمی منجر به جابجایی گستره اکولوژیکی زرده پره سرسیاه به سمت شرق فلات ایران شده است. همین امر سبب ورود این گونه به قلمرو زرده پره سرسرخ شده که به دنبال آن موالید حاصل از دو رگه زایی این دو گونه افزایش یافته است. بیشترین دورگه‌ها در بخش شمال شرقی رشته کوه البرز، جایی که نیچ اکولوژیکی دو گونه دارای بیشترین همپوشانی است، مشاهده گردیده است. با استفاده از الگوهای مشابه می‌توان برای سایر آرایه‌های خواهری نیز بحث کرد.

کلمات کلیدی: الگوریتم آنتروپی بیشینه، زره پره سرسرخ، زرده پره سرسیاه، فلات ایران، رشته کوه البرز

۱. مقدمه

دنیای امروز بیش از هر زمان دیگری با کاهش تنوع زیستی روبه‌رو است. یکی از ارکان حفاظت و مدیریت حیات وحش تعیین مطلوبیت زیستگاه‌هاست. زیستگاه مطلوب بر تولید مثل و بقای گونه تاثیر به‌سزایی خواهد گذاشت. مدل‌سازی زیستگاه ابزاری مناسب در این راستا است. با استفاده از مدل‌های توزیع گونه می‌توان به بررسی آشیان اکولوژیکی گونه‌ها، یافتن مناطق بالقوه مناسب برای حضور گونه، تعیین مهم ترین معیارهای محیط زیستی در پراکنش گونه و موارد مشابه پرداخت [7].

¹Shahrzad.rahmati72@gmail.com
Shahrzad.rahmati@modares.ac.ir